

Eurooppalainen turvallisuuskeskustelu

Media-analyysi yhteiskunnallisesta turvallisuuskeskustelusta Suomessa, Ruotsissa, Saksassa ja Italiassa 01/2024–03/2025.

Johdanto

- Tämä media-analyysi on osa Sitran laajempaa turvallisuusympäristön murrosta käsittelevää ennakointityötä ja jatkoa joulukuussa 2024 julkaistulle ennakointikatsaukselle. Sitran ennakointityössä turvallisuutta on lähestytty laajana yhteiskunnallisena ilmiönä vallan, talouden, teknologian, luonnon ja ihmisten näkökulmista. Tämä siksi, että turvallisuusympäristön murros nostaa esille uudenlaisia kysymyksiä ja päätöksentekotarpeita, joita ei voida käsitellä ainoastaan ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisinä kysymyksinä tai irrallaan muista Suomea kohtaavista tulevaisuushaasteista.
- Turvallisuusympäristön murroksesta kumpuaviaan lyhyen ja pitkän aikavälin haasteisiin vastaaminen edellyttää Suomelta ja suomalaiselta yhteiskunnalta ennakointikykyä sekä moniäänistä ja moninäkökulmaista turvallisuus- ja tulevaisuuskeskustelua. Suomen kaltaisissa maassa demokratian ja turvallisuuden välillä vallitsee positiivinen takaisinkytkentä: turvallisuuden tavoitteena ei ole ainoastaan suojella demokratiaa, vaan samaan aikaan moniääninen demokratia itsessään vahvistaa yhteiskunnan ennakointikykyä ja resilienssiä.
- Näistä lähtökohdista halusimme ymmärtää paremmin suomalaista ja eurooppalaista turvallisuuskeskustelua. Tästä syystä Sitra teetti Meedius International Oy:llä media-analyysin yhteiskunnallisesta turvallisuuskeskustelusta Suomessa ja kolmessa muussa Euroopan unionin jäsenmaassa Ruotsissa, Saksassa ja Italiassa.
- Media-analyysi on toteutettu kahdessa osassa:
 - **A-osio** (diat 4–21) analysoi ja tarkastelee turvallisuuskeskustelua vuoden 2024 aikana.
 - **B-osio** (diat 22–28) analysoi ja tarkastelee turvallisuuskeskustelua tammi-maaliskuussa 2025.
- Analyysi täydentyy vielä kesäkuussa 2025 julkaistavalla syventävällä selvityksellä suomalaisesta yhteiskunnallisesta turvallisuuskeskustelusta.

Sisällysluettelo

	sivut
Osa A: Aihe- ja keskusteluanalyysi Suomi, Ruotsi, Saksa ja Italia	4
Selvityksen tausta, aineisto ja menetelmät	5
Aiheet, keskustelija ja teemat	9
Maavertailu (2024) ja havaintoja	13
Euroopan unioni ja turvallisuus	15
Osa B: Jatkoanalyysi 01/03-2025	22
Selvityksen tausta ja aineistot	23
Maavertailu (01–03/2025) ja havaintoja	25
Turvallisuuskeskustelun muutos 2024–2025 (tammi-maaliskuu)	27

Turvallisuuskeskustelu

Osa A: Aihe- ja keskusteluanalyysi

Suomi, Ruotsi, Saksa ja Italia 2024

Meedius International Oy

Selvityksen taustasta

- Tämä on A-osa kolmiosaisesta turvallisuuskeskustelua analysoivasta kokonaisuudesta. Tämän julkaisun tavoitteena on vertailla ja analysoida turvallisuuskeskustelua vuonna 2024 valituissa Suomen, Ruotsin, Saksan ja Italian medioissa.
- Aineisto rajattiin aluksi koskemaan turvallisuusteemaista uutisointia, jossa EU näyttäytyy keskiössä. Ensimmäisen vaiheen rajauksen jälkeen aineistoa seulottiin laajemmalla perspektiivillä kattavamman kuvan saamiseksi.
- Seurantajakso: 1.1.-31.12.2024
- Lähdeaineistoksi valittiin räätälöity maiden kolmesta levikiltään suurimpiin lukeutuvasta mediasta:
 - Suomi: Helsingin Sanomat, Iltalehti, Yle
 - Ruotsi: Sveriges Television, Aftonbladet, Dagens Nyheter
 - Saksa: Handelsblatt, Bild, Frankfurter Allgemeine
 - Italia: Il Corriere della Sera, La Stampa ja La Repubblica
- On hyvä muistaa, että laajalevikkisimmät lehdet eivät edusta koko kansallisessa mediassa käytyä keskustelua. Tiettyjen aiheiden puuttuminen tai esiintymisen vähyyys aineistossa voi selittyä kriittisempiluontoisten tai pienimpilevikkisten lehtien ja julkaisujen puuttumisella. Aineistossa korostuvat muuta uutisvirtaa enemmän kolumnit, pääkirjoitukset ja mielipidekirjoitukset. Ne herättävät todennäköisemmin keskustelua, jolloin nämä artikkelityypit korostuvat korkean vaikuttavuuden aineistossa.

Aineisto

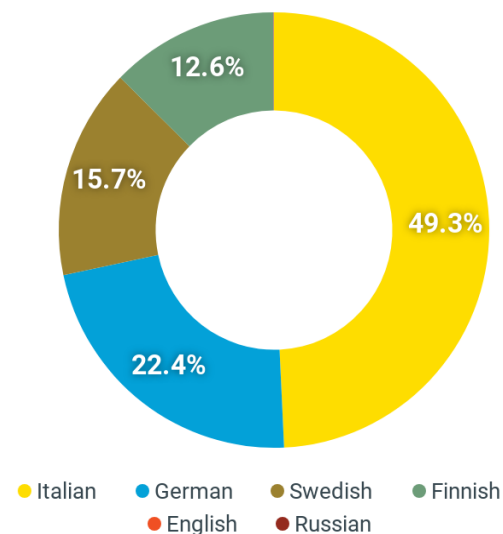
Toimituksellinen media	Suomi	Ruotsi	Saksa	Italia	Yht.
Aineiston kokonaismäärä	11 600	14 300	20 500	45 100	91 600
Kokonaisvaikuttavuus*	1.3 M	552 300	973 700	1.1 M	3.9 M
Otanta (kva)	156	181	156	134	627
Otannan vaikuttavuus	104 200	91 600	78 800	62 900	337 500

*vaikuttavuus = Artikkelin jaot + tykkäykset + kommentit avoimessa sosiaalisessa mediassa

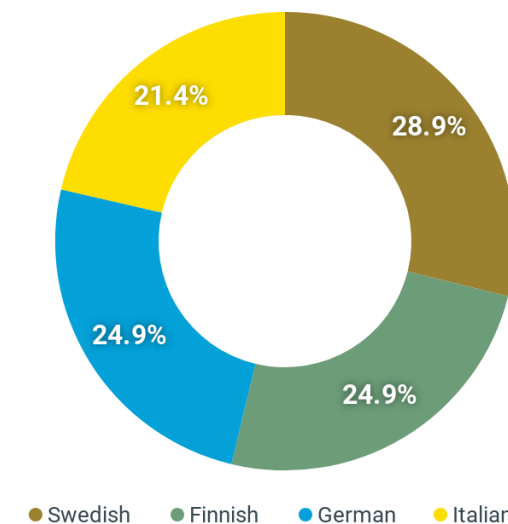
Menetelmästä

- Turvallisuus-aiheista aineistoa vuodelta 2024 (n=91 600) käsiteltiin niin kvantitatiivisesti, kuin kvalitatiivisesti etsien olennaisia turvallisuusteemaisia artikkeleita ja julkaisuja, jotka käsittelisivät turvallisuustilannetta yleisesti, muutosta siinä tai näkemyksiä tulevaisuudesta.
- Turvallisuuskeskustelua pyrittiin haravoimaan mahdollisimman laaja-alaisesti. Aineistoa rajattiin erilaisin seuraavalla kalvolla esitetyin teemasuodattimin. Suodatettua aineistoa käytiin teemakohtaisesti läpi vaikuttavuusjärjestyksessä, poimien kvalitatiiviseen analyysiin turvallisuusteemaa käsittelevät julkaisut.
- Vaikuttavuus valittiin aineiston järjestämisen perusteeksi sen edustaessa artikkeleita, joihin oli tavalla tai toisella reagoitu suhteellisesti enemmän. Vaikuttavuus heijastaa artikkelin merkitystä julkisessa keskustelussa.
- Lähes puolet aineistosta on italiantielistä. Italiantielisten artikkelien määrä selittyy mm. merkittäväällä määrällä pieniä paikallisuutisia ja yliedustuksella teknologia- ja talous-teemoissa.

Kielijakauma (koko aineisto)

Kielijakauma (kvalitatiivinen aineisto, n=627)

Aineistosta

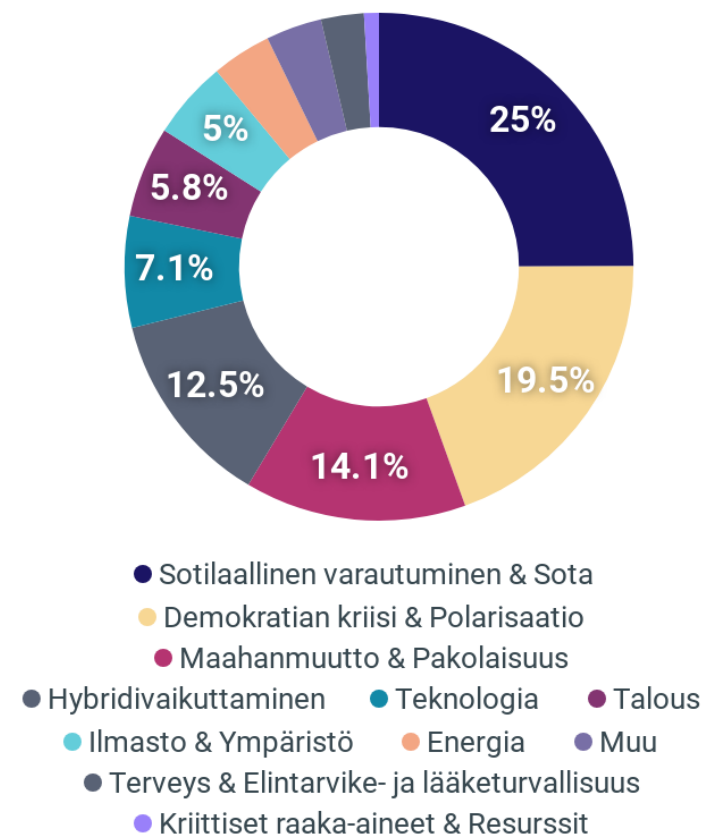
- Aineistosta valikoitiin relevantit EU-aiheiset sisällöt niin, että Euroopan unionin oli oltava artikkelin keskiössä, kiintopisteenä tai merkittävänä toimijana. Ohimenevät viittaukset esimerkiksi EU-tilastoihin tai EU-maihin maantieteellisenä joukkona maita on jätetty keskusteluanalyysin ulkopuolelle. Turvallisuuskeskustelun sisällä EU mainittiin yhteensä 7095 kertaa eri maiden medioissa, suurimman osan ollessa ohimennen mainintoja. Tästä syystä analyytikot kävivät aineistosta läpi 809 vaikuttavuudeltaan suurinta artikkelia niin, että relevanteiksi, aidosti EU:ta turvallisuusnäkökulmasta käsitteleviä artikkeleita löydettiin laadulliseen aineistoon 25 per media.
- EU-liittännäisen turvallisuuskeskustelun lisäksi kokonaisaineiston sisällä tutkittiin viittä eri teemaa (PESTE) niin, että ne luotiin mediaseurantatyökalussa kategorioiksi alla olevien hakusanojen/termistöjen sekä näiden eri muotojen mukaan. Teema-aineistosta valitut artikkelit kategorisoitiin aiheittain seuraavan kalvon mukaisesti.
- **Valta**
Sisälsi sanastoa kuten geopolitiikka, NATO, USA/Ukraina/Venäjä, asehankinnat ja varustelu sekä kansainvälisten ja strategisten kumppanuuksien termistöä.
- **Teknologia**
Sisälsi sanastoa liittyen teknologiaan, hybrdivaikuttamiseen, digitalisaatioon, sosiaaliseen mediaan ja teknologiajätteihin, kyberturvallisuuteen ja tekoälyyn sekä siruihin.
- **Talous**
Sisälsi sanastoa liittyen kilpailukykyyn, talouteen, tulleeihin ja pakotteisiin, geotalouteen, yhteisvelkaan ja puolustusmäärärahoihin.
- **Luonto**
Sisälsi sanastoa liittyen luontokatoon, ilmastonmuutokseen, biodiversiteettiin, energiaan ja raaka-aineisiin/mineraaleihin.
- **Ihmiset**
Sisälsi sanastoa liittyen polarisaatioon, maahanmuuttoon, disinformaatioon/informaatiovaikuttamiseen sekä turvattomuuteen ja eriarvoisuuteen

Kvalitatiivinen aineisto - Aiheet

PESTE-viitekehyksen mukaan suodatettu aineisto läpikäytiin analyytikoiden toimesta ja kvalitatiiviseen tarkasteluun valikoidut julkaisut kategorisoitiin seuraavien aiheiden mukaisesti:

- **Demokratian kriisi & Polarisaatio** (demokraattisten instituutioiden rapautuminen, polarisaation aiheuttamat ongelmat)
- **Energia** (energiaturvallisuus, energiaomavaraisuus)
- **Hybridivaikuttaminen** (pahantahtoinen ulkoinen vaikuttaminen, jolla valtiollinen toimija pyrkii systemaattisesti vaikuttamaan kohteena olevaan maahan)
- **Ilmasto & Ympäristö** (ilmastonmuutos, luontokato)
- **Kriittiset raaka-aineet & Resurssit**
- **Maahanmuutto & Pakolaisuus**
- **Sotilaallinen varautuminen & Sota** (Ukraina, NATO, asehankinnat yms.)
- **Talous**
- **Teknologia** (laitteet, ohjelmistot yms. Limittyy osittain hybridivaikuttamisen kanssa)
- **Terveys & Elintarvike- ja lääketurvallisuus** (terveys ja tuoteturvallisuus)
- **Muu**

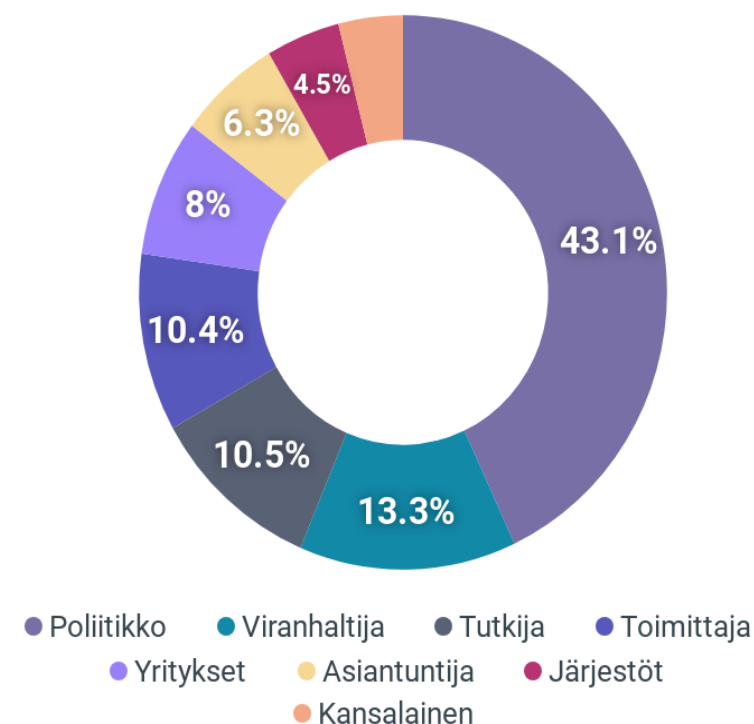
Aiheet (kvalitatiivinen otanta, n=627)

Kvalitatiivinen aineisto - Keskustelijat

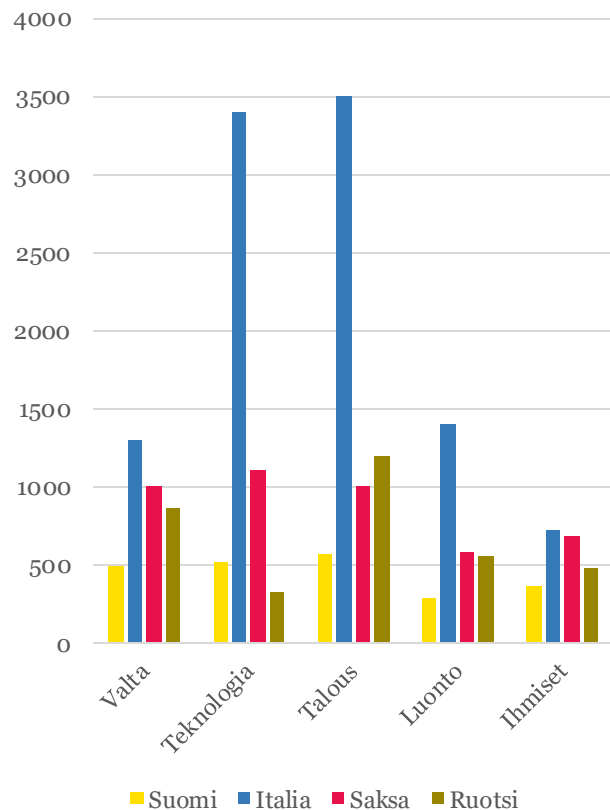
- Näkyvimvät keskustelijat olivat päätöksentekijöitä (**poliitikot**). Poliitikoksi on tässä merkitty henkilö, joka toimii kansanedustajana tai ministerinä (vaaleilla valittu).
- Järjestöjä** ovat ammattijärjestöt ja erilaiset elinkeinoelämän etujärjestöt, yleishyödylliset säätiöt ja muut järjestäytyneet yhdistykset. Yleensä järjestöä edustaa artikkeleissa joku henkilö.
- Viranhaltijat** ovat valtion virassa toimivia henkilöitä, jotka kommentoivat eri asioita edustamansa viraston puolesta.
- Tutkijat** tulevat usein yliopistomaailmasta, mutta voivat myös edustaa eri tutkimuslaitoksia.
- Toimittaja** on keskustelijana silloin, kun kyse on pääkirjoituksesta, kolumnista tai muuten selkeästi toimittajan omaksi kommentiksi merkitty artikkeli.
- Nimettyjen **yritysten** edustajat kommentoivat uutisia yrityksensä tai toimialansa näkökulmasta.
- Kansalainen** on yksityishenkilö, joka voi kommentoida henkilökohtaisesti tai esimerkiksi oman ammattikuntansa edustajana.

Keskustelijat (kvalitatiivinen otanta, n=528)

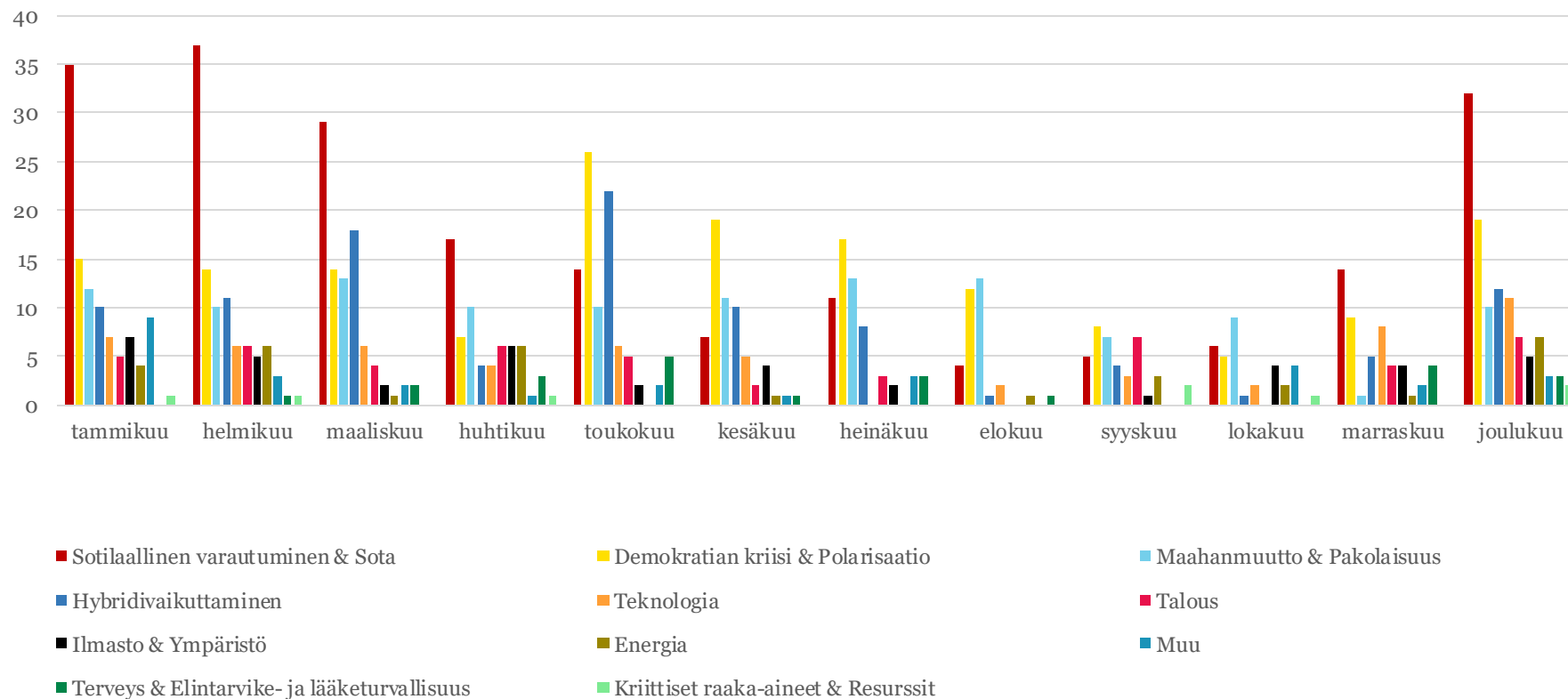

Aineisto graafeina – Teemat & aiheet

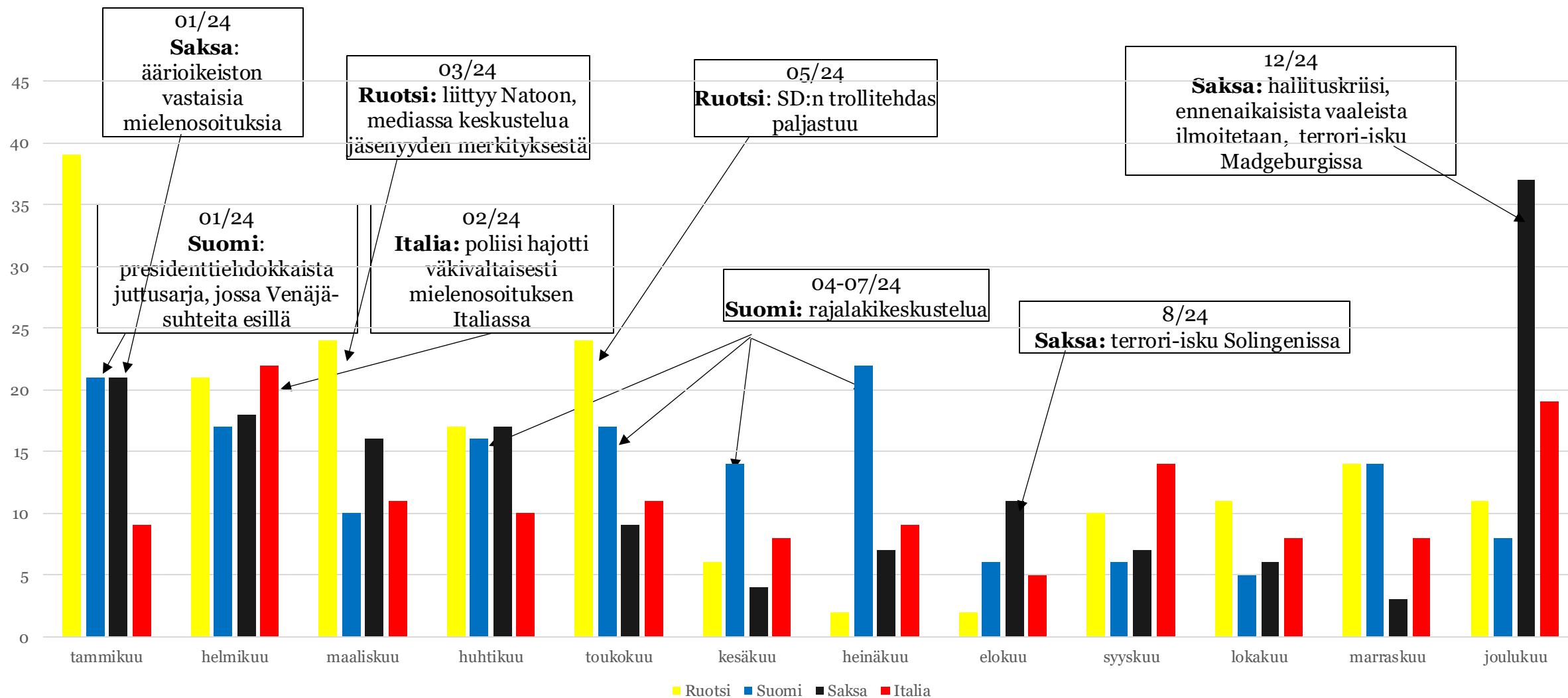
Teemakohtainen aineisto

Kvalitatiivinen aineisto aikajana

Käsitelty aineisto kielittäin

Havaintoja – maavertailu (vuosi 2024)

Suomi

1. **Eniten keskustelussa vaikuttavuutta saanut aihe:** Ehdotettu rajalaki uhkaa suistaa Suomen ”Puolan ja Unkarin tielle”.
2. **Ydinhuomio:** Rajalaki ja siihen liittynyt keskustelu kv-sopimukseen sitoutumisesta herätti laajaa keskustelua.
3. **Samaa:** Rajapolitiikan kiristäminen.
4. **Ominaista:** Turvallisuuskeskustelu on Venäjä-vetoista. Venäjän uhka johti kansainvälisistä sopimuksista osittaiseen irtaantumiseen ja keskustelun yksipuolistumiseen.

Ruotsi

1. **Eniten keskustelussa vaikuttavuutta saanut aihe:** Ruotsidemokraattien Jimmie Åkesson haluaa muuttaa karkotuslakia niin, että Ruotsin etuja vahingoittavat henkilöt voidaan poistaa maasta.
2. **Ydinhuomio:** Yleisesti Ruotsin oppositio on huolissaan ruotsidemokraattien vaikutusvallasta hallituksen toimintaan: esimerkiksi vapaa lehdistö kokee olevansa uhattuna.
3. **Samaa:** Tavoitteena maahanmuuttopolitiikan tiukentaminen.
4. **Ominaista:** Turvallisuuskeskustelu uhkakuvien näkökulmasta on vertailun muita maita enemmän sisänpäin kääntynyttä. Kansainvälisestä toimijuudesta esim. Ukrainan sodan suhteen puhutaan melko vähän.

Saksa

1. **Eniten keskustelussa vaikuttavuutta saanut aihe:** Hallituskriisi ja ennen aikaisista liittopäivävaaleista ilmoittaminen joulukuussa.
2. **Ydinhuomio:** Saksassa vuoden aikana tapahtuneet terroriteot vaikuttivat saksalaisten turvallisuudentunteeseen. Niiden seurauksena myös Saksassa ryhdyttiin uudelleenarvioimaan karkotusperusteita. Saksassa maahanmuuttajat ovat korvaamaton osa työvoimaa, joten esimerkiksi talouselämän edustajat toppuuttelivat radikaalimpia mielipideitä.
3. **Samaa:** Maahanmuutto on eniten keskustelua herättävä aihe.
4. **Ominaista:** Saksassa vuosi kärjistyi joulukuiseen hallituskriisiin. Syitä olivat taloustilanne ja Ukrainan tuki. Energiariippuvuus on Saksalle vaikea asia. Saksa nähdään merkittävänä toimijana ja vaikuttajana EU:ssa.

Italia

1. **Eniten keskustelussa vaikuttavuutta saanut aihe:** Pisassa Palestiinaa tukevan opiskelijamielenosoituksen hajottaminen poliisin toimesta väkivalloin aiheutti kansallisen kohun.
2. **Ydinhuomio:** Mielenosoitusoikeuden rajoittaminen ja rauhanomaisten protestien kriminalisoiminen oli laajalti käsitelty aihe italialaisessa mediassa, myös Pisan tapahtumien seurauksena.
3. **Samaa:** Mielenosoitusoikeuden rajoittamispaine ja maahanmuuttopolitiikan kiristäminen.
4. **Ominaista:** Italia seuraa EU-kehitystä ns. vierestä ilman merkittävää valtaa. Maahanmuuttopoliittiset lakiehdotukset törmäivät juridisiin ongelmiin EU-tasolla.

Havaintoja

1

Eurovaalien yhteydessä analyysissä tutkitut **turvallisuusteemat eivät nousseet merkittävään asemaan** aineistossa. EU näkyy suurissa määrin maahanmuuttoon ja Ukrainaan sotaan liittyvässä keskustelussa. Rajalain (Suomi) ja käännytyslain (Saksa) yhteydessä käytiin **arvokeskustelua** siitä, voivatko yksittäiset maat poiketa EU:n lainsäädännöstä ja omista perustuslaeistaan poikkeustilanteeseen vedoten. EU-komissio päätyi siitä huolimatta joulukuussa ehdottamaan Puolalle, Suomelle ja muille itä-Euroopan maille löysemmät karkotusperusteet. **Ristiriitatilanteessa kansainvälinen sopimusjärjestelmä näyttää joustavan.** Ukrainan asiaa tuetaan yksimielisesti ja Venäjä nähdään yleisesti uhkana. Tarkasteluvuoden loppua kohti yhteistyö EU-maiden välillä tiivistyi.

2

Maahanmuutosta ja pakolaisuudesta puhutaan turvallisuustematiikan yhteydessä usein kansallista **turvallisuutta uhkaavana riskinä** perustelematta esimerkiksi tilastoin tai todistepohjaisin argumentein. Sen sijaan tarvetta maahanmuuttajille työikäisen väestön määrän ylläpitämiseksi perustellaan demografisia muutoksia kuvaavilla tilastoilla. Lisäksi Saksassa maahanmuuttajien osuus työvoimasta on jo niin merkittävä, että talouden rattaat eivät pysyisi liikkeessä ilman heitä.

3

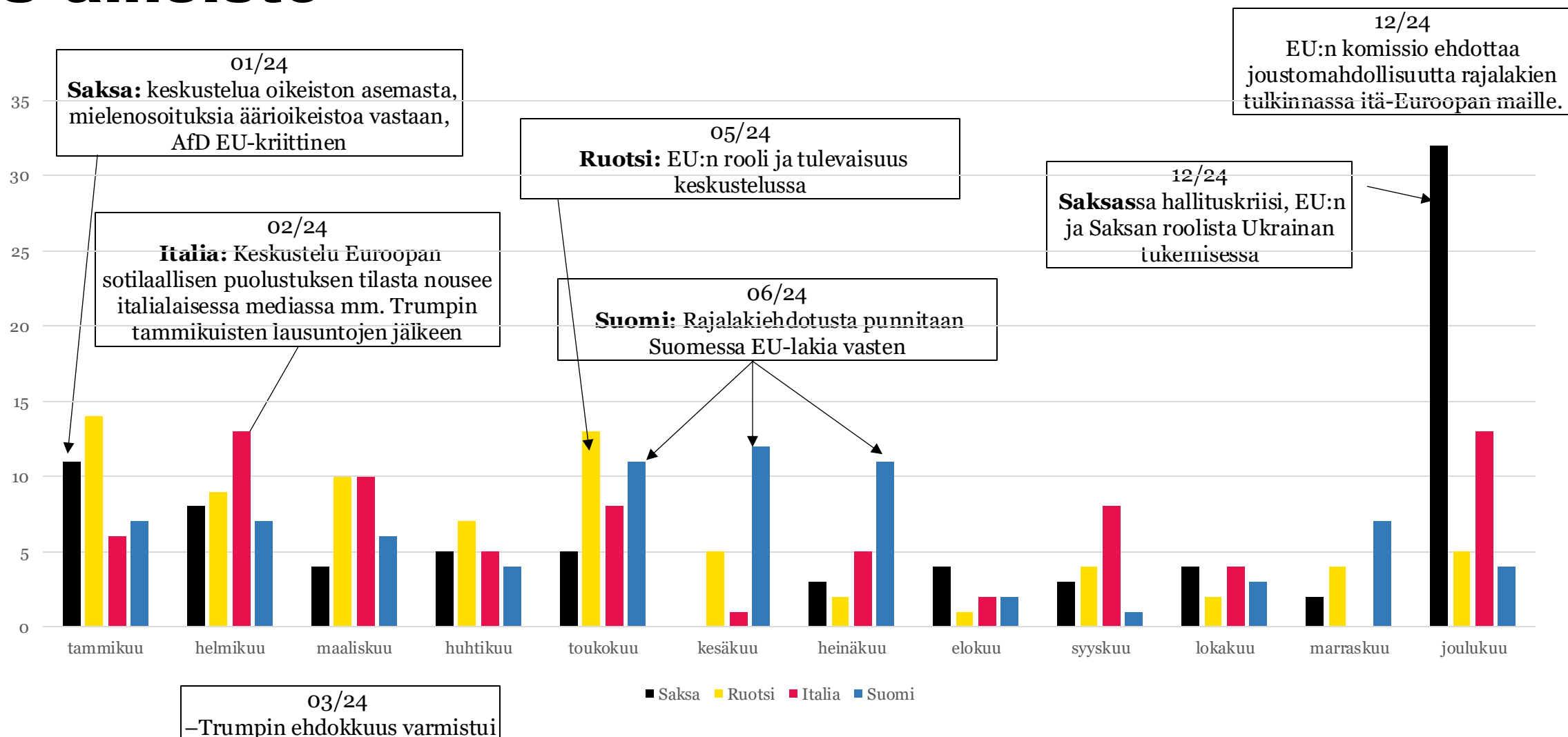
Kaikissa vertailumaissa asiantuntijat ja tutkijat ilmaisivat **huolensa demokratiaa uhkaavista** toimista ja autoritäärisyyden kasvusta. Mediassa näkyi poliittisten tahojen pyrkimyksiä tai ehdotuksia, jotka **rajoittaisivat sananvapautta ja kokoontumisvapautta**. Mielenosoitusten on perusteltu aiheuttavan suhteetonta haittaa liikenteelle tai elinkeinoelämälle. Rauhanomaiset protestit vankiloissa ja työpaikoilla on haluttu lopettaa järjestyksen vastaisina. Yhteiskuntaan, oikeusvaltioperiaatteeseen ja demokratian eetokseen kohdistuvat paineet ja muutosvoimat ovat nähtävissä aineistossa. Niin ikään vaaleihin vaikuttamispyrkimyksistä uutisoitiin kaikissa seuratuissa maissa vuoden kuluessa.

4

Globaalin talouden makro- tai mikroilmiöiden vaikutus arkeen, tulevaisuuden odotuksiin, kansantalouteen yleisesti tai tuotanto- ja toimitusketjujen luotettavuuteen paistoi suurelta osin poissaolollaan aineistossa. Myöskään työsuhteiden prekarisoituminen, reaalityulojen kehityksen puute, inflaatio tai tuloerojen kasvu ei esiintynyt aineistossa turvallisuuteen vaikuttavina ilmiöinä. Kriittisten raaka-aineiden saatavuuteen liittyvät skenaariot ja köyhyyden vaikutukset arkeen saivat jonkin verran näkyvyyttä. Laajempi **talouden vaikutus turvallisuuteen tai sen kokemukseen oli aineistossa hyvin vähäistä.**

Euroopan unioni ja turvallisuus

EU-aineisto

Euroopan unionin rooli 1/5

Vaalit & puolustus

- Turvallisuusteema ei noussut näkyvästi esiin EU-vaaleja käsittelevässä aineistossa. Poikkeusta edusti pieni määrä suomenkielistä aineistoa, joissa EU:n toivotaan mm. takaavan kriittisten raaka-aineiden saatavuuden, edistettävän työperäistä maahanmuuttoa, suitsivan veronkiertoa ja ehkäisevän globaalin etelän maiden ajautumasta Venäjän ja Kiinan vaikutuspiiriin.
- Eurovaaleihin liittyvissä uutisissa esiintyivät useimmiten puolueiden puheenjohtajat. Aineiston perusteella turvallisuus-aiheet eivät nousseet EU-vaalikampanjoissa kovin näkyvään rooliin. Eurovaaleista myös kirjoitetaan vähemmän kuin esimerkiksi paikallisista vaaleista.
- Alkuvuoden (2024) uutisoidut presidenttiehdokas Trumpin ulostulot koskien **Nato-maiden** liian pientä **panostusta** ja **Putinille annetut hyökkäyskehotukset** aiheuttivat keskustelua Euroopan puolustuksesta ja Euroopan vastuun lisäämisestä niin taloudellisesti (puolustusmenojen kasvattaminen) kuin kansainvälisin yhteistyösopimuksin (DCA, JEF). Euroopassa alettiin varautua siihen, että mahdollisen Trumpin valinnan myötä USA:n turvallisuuspolitiikkaan tulee muutoksia. Euroopassa alkoi syntyä puhetta puolustuskomissaarin pestin perustamisesta Euroopan Komissioon.
- Aineistossa on lukuisia mainintoja Euroopan laajuisen armeijan tarpeellisuudesta. Puolustusmenojen ja -investointien kattamiseen ehdotetaan mm. eurooppalaista **yhteisvelkaa**.
- Aineistossa oli havaittavissa toisaalta EU-kriittisyyden nousua (varsinkin Ruotsissa SD ja Saksassa AfD) ja toisaalta EU nähdään vahvana demokraattisten arvojen ja vapauksien turvaajana maailmassa. EU kriittiset äänet jäivät aineistossa varsinkin loppuvuodesta suurten turvallisuus- ja puolustuspoliittisten kysymysten varjoon.

“Ruotsin Nato-jäsenyys näyttää nyt etenevän. Tämä täydentää myös Suomen jäsenyyden. DCA-sopimus sekä JEF-yhteistyön tiivistäminen tuovat nekin merkittävää turvallisuussisää. Suomen turvallisuus on nyt monen lukon takana.

Sauli Niinistö

Suomen entinen presidentti

“Eurooppa on turvallisin paikka demokratialle ja ihmisoikeuksille koko maailmassa.

Carl Bildt

Euroopan neuvoston ulkosuhteiden neuvonantaja (ECFR)

“Maailmanlaajuiset geopoliittiset jännitteet johtuvat usein myös suurten väestöryhmien turvattomuudesta ja siitä johtuvasta sosiaalisesta pahoinvoinnista sekä siitä, että tietyt maailman maat ja alueet ovat menettäneet taloudellisen ja poliittisen merkityksensä.

Fabio Panetta

Italian keskuspankin johtaja

Euroopan unionin rooli 2/5

Maahanmuutto & itsemääräämisoikeus

- Suomenkielisessä aineistossa EU näyttäytyy **rajalakikeskustelussa** kansainvälisen sopimusjärjestelmän edustajana. Perustuslakivaliokunnan ehdotus poikkeuslaista nähtiin vaarallisena ennakkotapauksena kansainvälisten sopimusten, EU:n lainsäädännön ja perustuslain sivuuttamisesta. **Ristiriita** Euroopan unionin **perusoikeuskirjan** ja **direktiivien kanssa** jättää viranomaiset ja tuomioistuimet hankalaan tilanteeseen, jossa oikeudellisesti heidän pitäisi jättää tuoretta lakia soveltamatta. Turvallisuuden näkökulmasta laki ei ole aineiston mukaan yksiselitteinen vaan voi jopa heikentää turvallisuutta synnyttämällä sekasortoa rajalla. Tämän kerrotaan hyödyttävän Kremlin tavoitteiden saavuttamisessa.
- Joulukuussa EU:n komissio ehdotti, että Puolalle, Suomelle ja muille Itä-Euroopan maille annettaisiin mahdollisuus palautuksiin lievemmin perustein, tosin väliaikaisesti, jos Venäjä ja Valko-Venäjä käyttävät siirtolaisia "aseena" hybridisodankäynnissä.
- Saksalainen perustuslain asiantuntija totesi syyskuussa, että suvereenia valtiota ei voida pakottaa takaamaan maahantuloa kaikille, jotka rajalla ilmaisevat hakevansa turvapaikkaa. Saksan valtion suvereenius on loukkaamaton ja se menee eurooppalaisen lainsäädännön edelle, jos kyseessä on kansallinen hätätila, asiantuntija esitti. Tämä näkemys on EU-perusoikeuskirjan kanssa ristiriidassa. Saksassa enemmistö haluaa noudattaa kansainvälisiä sopimuksia, mutta vuoden aikana tapahtuneet väkivallanteot ovat lisänneet painetta karkotusten helpottamiseksi.
- Kansainvälinen sopimusjärjestelmä vaikuttaisi aineiston mukaan olevan monin tavoin paineen alla. Yhteisesti sovitusta ollaan valmiita joustamaan tilanteen niin vaatiessa. **Liberaalit eurooppalaiset arvot eivät ehkä olekaan niin perustavanlaatuisia ja universaaleja**, kuin historiallisesti on aika ajoin ajateltu – ja väitetty.

“Tällä lausunnolla [rajalaki] kävellään perustuslain keskeisten perusratkaisujen ja kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden sekä EU-oikeuden yli. Vaikea nähdä, että Suomi voi enää tämän jälkeen uskottavasti esiintyä maailmalla perus- ja ihmisoikeuksien sekä oikeusvaltion puolustajana.
Tuomas Ojanen
Valtiosääntöoikeuden professori,
Helsingin Yliopisto

“EU:n olisi otettava askel taaksepäin, sovellettava tiukemmin toissijaisuusperiaatetta ja vähennettävä EU:n yrityksille aiheutuvaa sääntelytaakkaa.
Mario Draghi
Entinen EKP:n johtaja & Italian pääministeri

Euroopan unionin rooli 3/5

Rooli murroksessa & globaali toimijuus

- **Saksassa** pidettiin vahvaa, yhtenäistä ja aloitteellista Saksaa keskeisenä EU:n turvallisuuden kannalta. **Turvallisuustilanteen ei nähty paranevan** lähitulevaisuudessa Venäjän uhan ja Yhdysvaltojen turvallisuuspoliittisten muutosten vuoksi.
- Euroopan maiden Ukrainan tukeminen nähdään aineistossa lähes yksimielisen kannatettavana vaikkakin keinoista ja ajoituksista on erimielisyyksiä. Aineistossa referoidussa Euroopan laajuudessa kyselytutkimuksessa havaittiin niiden, jotka kokevat EU:n vaikutuksen olevan negatiivinen Ukrainan sodassa olevan Italiassa tuplasti verrattuna niihin, jotka näkevät EU:n roolin positiivisena. Italia lukeutuu maanosan euroskeptisimpiin maihin yhdessä Unkarin, Itävallan ja Kreikan kanssa.
- Italiassa näkyvä kolumnisti kertoo EU:n kuvitelleen olevansa Berliinin muurin murtumisen jälkeen ensimmäinen pehmeän vallan esikuva, joka kykenisi vaikuttamaan maailmanlaajuisesti omien sivistyksellisten kansalaismallien ansiosta. Georgian sota 2008, Krimin valtaaminen 2014 ja viimeisin Ukrainan sota eivät ole oleellisesti muuttaneet EU:n marssiaskelia.
- Eurooppa näyttäytyy aineistossa niin Kiinan, Venäjän kuin osittain myös Yhdysvaltojen kilpailijana ja vastavoimana teknologisessa ja taloudellisessa kehityksessä. Vakaus- ja kasvusopimus sekä jähmeät päätöksentekoprosessit mainitaan kasvua ja dynaamisuutta rajoittavina tekijöinä. Koordinoidut ja rahoitetut investoinnit Euroopan tasolla kerrotaan olevan välttämättömiä mittakaavaetujen saavuttamiseksi ja hyötyjen tuottamiseksi kaikille maille.

“Kansainvälinen järjestelmä on murroksessa, ja Euroopan tulisi sopeutua blokkiutuvan maailmantalouden aikaan. Trumpin palatessa USA:n presidentiksi Euroopan on otettava aiempaa suurempi vastuu omasta puolustuksestaan ja Ukrainan tukemisesta. Vihreää siirtymää olisi vauhditettava paitsi ilmaston myös turvallisuuden nimissä..
Timo Miettinen
Akatemiatutkija, Helsingin Yliopisto

Euroopan unionin rooli 4/5

Talous & kilpailukyky

- Leikkaukset esiintyvät talouskeskustelussa myös suhteessa Euroopan unionin 2010-luvun tiukan talouskurin vuosikymmeneen, jossa 80- ja 90-luvun **markkinaliberalismin** hengessä pyrittiin pääsemään nousu-uralle tarjontapuolta leikkaamalla. Aineistossa eri asiantuntijat ja tutkijat, entisiä EKP:n ja kansallisten keskuspankkien pääjohtajia myöten ovat todenneet tämän olleen **virhe**. Italiankielisessä aineistossa viitataan moneen otteeseen Euroopan tarvitsevan tuplasti Marshall-avun verran (~800 mrd€) vuosittaisia investointeja selviytyäkseen. EU:n koordinointi maanosan talouden kehityksessä nähdään tarpeellisenä.
- EU-maiden **sitoutuminen vakaus- ja kasvusopimuksessa julkisen velan** (<60%) ja budjettien alijäämien (<3%) rajoituksiin nähdään aineistossa tekevän EU-maista **vähemmän kilpailukykyisiä** maailmalla. Turvattomuuden sanotaan aineistossa aiheuttavan geopolitiittista epävakautta, joka on vuorostaan johtanut maailmankaupan pirstaloitumiseen (USA:n pienenevä tuki WTO:lle, Brexit, USA:n ja Kiinan protektionistiset kauppapolitiikat). USA:n ja Kiinan välisen kauppasodan vaikutukset Euroopan talouteen olivat vielä 2024 aineiston mukaan epäselvät vaikka viitteitä tulevasta (kauppasodan laajenemisesta koskemaan myös Eurooppaa) esiintyikin eräissä puheenvuoroissa.
- Aineistossa **varoitetaan** sisämarkkinoiden alueellistuvan liian vahvasti, jos esim. vihreä siirtymä rahoitetaan **yksittäisillä valtiontuilla EU:n yhteisvarojen sijaan**. Tukien katsotaan hyödyttävän taloudellisesti vahvoja maita johtaen tehottomaan kannustinkilpailuun ('race to the bottom') maiden välillä ja eurooppalaisen tuotantojärjestelmän kilpailukyvyn heikkenemiseen.

“Alijäämiä ja velkaa koskevat rajoitukset tekevät Euroopasta vähemmän kilpailukykyisen.
Phillip Heimberger
Ökonomisti, Wien-instituutin kv talouden tutkimusyksikkö

Euroopan unionin rooli 5/5

Poliittinen asema

- Steve Bannon, äärioikeistolainen poliittinen strategi, konsultti sekä Trumpin lähipiiriläinen, ennusti ja kertoi Corriere della Seran haastattelussa selkeästi Trumpin valta-asemasta Yhdysvalloissa ja hänen aikeistaan ja suhtautumisestaan niin EU:ta, kuin Natoa kohtaan.
- Toiset Yhdysvaltojen poliittiset sisäpiiriläiset eivät nähneet asioita yhtä dramaattisina ja uskoivat painojen ja vastapainojen estävän suurimmat ylilyönnit kansallisen turvallisuuden kannalta. Huoleksi kerrottiin pikemminkin sen hetkisten valtaapitävien kykyä käsitellä monia samanaikaisesti tapahtuvia kriisejä.
- Aineiston perusteella Trumpin toiselta virkakaudelta odotettiin polarisoivaa mutta ensimmäistä kautta noudattelevaa politiikkaa. Trumpin toisen presidenttikauden alku on ollut hyvinkin nopealiikkeistä ja monia kirjoittamattomia ja kirjoitettuja diplomaattisia sääntöjä rikkova. Analyysikokonaisuuden B-osassa tarkastelemme eroavaisuuksia 2024 ja 2025 ensimmäisten kuukausien välillä turvallisuusaiheisessa uutisoinnissa.
- Lähialueilla on kehittymässä uusia kriisejä, jotka EU:n on huomioitava. Joulukuussa kerrottiin tilanteen eskaloitumisesta Georgiassa. Maa uhkaa vajota yksipuoluediktatuuriin ja oligarkki Ivanishviliin vallan alle. Georgian oppositio pyysi EU:ta apuun, mutta EU:lta puuttui suunnitelma ja strategia.

“Puolue on Trumpin, joka tulee uudelleen ottamaan maan. Valmistautukaa: hän ei rakasta EU:ta eikä Natoa.
Steve Bannon
Poliittinen strategi, mediayrittäjä & Trumpin lähipiiriläinen

“Trumpin presidenttikauden aikana kuultiin paljon puheita ja nähtiin vähän tekoja. En usko, että häntä valitaan mutta niin tapahtuessa on painojen ja vastapainojen järjestelmä, joka estää häntä tekemästä jotain kansallisen turvallisuuden kannalta tyhmää.
Leon Panetta
Poliitikko, entinen CIA johtaja & Valkoisen talon henkilöstöpäällikkö

Turvallisuuskeskustelu

Osa B: Jatkoanalyysi tammi-maaliskuu 2025

Meedius International Oy

Selvityksen taustasta

- Tämä on B-osa kolmiosaisesta turvallisuuskeskustelua analysoivasta kokonaisuudesta. Tämän julkaisun tavoitteena on analysoida turvallisuuskeskustelua valituissa Suomen, Ruotsin, Saksan ja Italian medioissa vuoden 2025 ensimmäisen kolmen kuukauden aikana. Analyysi pyrkii lisäksi selvittämään, nähdäänkö USA:n läsnäolo ja turvallisuuspoliittiseen rooliin liittyvän epävarmuuden kasvu samalla tavalla tutkituissa maissa.
- Seurantajakso: 1.1.2025-31.3.2025
- Lähdeaineistoksi valittiin räätälöity maiden kolmesta levikiltään suurimpiin lukeutuvasta mediasta:
 - Suomi: Helsingin Sanomat, Iltalehti, Yle
 - Ruotsi: Sveriges Television, Aftonbladet, Dagens Nyheter
 - Saksa: Handelsblatt, Bild, Frankfurter Allgemeine
 - Italia: Il Corriere della Sera, La Stampa ja La Repubblica
- On hyvä muistaa, että laajalevikkisimmät lehdet eivät edusta koko kansallisessa mediassa käytyä keskustelua. Tiettyjen aiheiden puuttuminen tai esiintymisen vähyys aineistossa voi selittyä kriittisempiluontoisten tai pienimpilevikkisten lehtien ja julkaisujen puuttumisella. Aineistossa korostuvat muuta uutisvirtaa enemmän kolumnit, pääkirjoitukset ja mielipidekirjoitukset. Ne herättävät todennäköisemmin keskustelua, jolloin nämä artikkelityypit korostuvat korkean vaikuttavuuden aineistossa.

Aineisto

Toimituksellinen media	Suomi	Ruotsi	Saksa	Italia	Yht.
Aineiston kokonaismäärä	2573	3771	5202	5941	17 489
Kokonaisvaikuttavuus*	441 769	207 577	670 016	497 126	1 816 488
Otanta (kva)	50	30	30	45	155
Otannan vaikuttavuus	75 887	15 434	61 235	104 397	256 953

*vaikuttavuus = Artikkelin jaot + tykkäykset + kommentit avoimessa sosiaalisessa mediassa

Havaintoja – maavertailu (01-03/2025)

Suomi

1. **Eniten keskustelussa vaikuttavuutta saanut uutinen:** Länsimaista arvoyhteisöä kriittisesti ja historiallisesti käsittelevä essee.
2. **Ydinhuomio:** Nato ja sen tuomaa turvaa kyseenalaistetaan, Yhdysvaltojen rooli vähenemistä sotilasliitossa ja 5. artiklan noudattamista pohditaan.
3. **Samaa:** Euroopan aseistautumisen välttämättömyys.
4. **Ominaista:** Trumpin taustajoukkojen ideologisen pohjan käsittelemistä. Hallituspuolueiden välillä eriäviä Trump-lausuntoja.

Ruotsi

1. **Eniten keskustelussa vaikuttavuutta saanut uutinen:** Ruotsalainen tutkija totesi, että Trumpin astuttua virkaan hänen pahimmat pelkonsa ovat käymässä toteen, kun Trump alkoi keskittää valtaa itselleen ja lähipiirilleen.
2. **Ydinhuomio:** Nato-liittouman kestävydestä esitetään vakavia huolia
3. **Samaa:** Euroopan aseistautumisen välttämättömyys.
4. **Ominaista:** Trumpin tavoitteita ja toimintatapoja pyritään ymmärtämään ja analysoimaan pääkirjoituksissa ja haastatteleamalla eri asiantuntijoita. Poliittinen johto kommentoi muuttunutta tilannetta huomattavan vähän.

Saksa

1. **Eniten keskustelussa vaikuttavuutta saanut uutinen:** Venäjä tiukentaa otettaan Arktiksesta, erityisesti Huippuvuoret kiinnostavat.
2. **Ydinhuomio:** Saksan aikaistetut liittopäivävaalit helmikuussa pitivät median huomion sisäpolitiikassa. Münchenin konferenssin jälkeen huomio siirtyi Yhdysvaltoihin ja Euroopan tilanteeseen.
3. **Samaa:** Euroopan aseistautumisen välttämättömyys.
4. **Ominaista:** Vancen puhe Münchenissä herätti voimakkaita reaktioita ja sen sisältöä analysoivat pääkirjoitukset ja faktantarkistajat. Eniten paheksuttiin Vancen puuttumista Saksan sisäpolitiikkaan ja äärioikeiston kosiskelua. Samalla kannetaan huolta siitä, että Eurooppa joutuu syrjään maailmanpolitiikassa.

Italia

1. **Eniten keskustelussa vaikuttavuutta saanut uutinen:** Euroopan aseistautuminen (ReArm Europe).
2. **Ydinhuomio:** Melonin ulkopolitiikan linjaa arvuutellaan (suhde Trumpiin). Euroopan aseistautumista kannatetaan mutta yhteisvaroin ja yhteensopivuusperiaatetta noudattaen.
3. **Samaa:** Euroopan aseistautumisen välttämättömyys.
4. **Ominaista:** Aseistautuminen toivotaan koordinoitavan ja rahoitettavan mantereen laajuisesti. Hallituspuolueet eivät ole linjassa Trump-lausunnoissaan.

Havaintoja

- 1 Trumpin hallinnon nopealiikkeiset ja aggressiiviset ulostulot ovat vuonna 2025 tehneet todelliseksi sen, mitä vuonna 2024 osattiin vasta aavistella. Vuonna 2024 odotettiin mm. Yhdysvaltojen tasapainottamisjärjestelmän (checks and balances) estävän Trumpin hallinnon räikeimmät pyrkimykset ja ylläpitävän Yhdysvaltojen ulkopoliittista linjaa ja sopimuspohjaista järjestelmää. Vuoden 2025 ensimmäiset kuukaudet ovat osoittaneet näiden odotusten ja toiveiden olleen perusteettomia.
- 2 Trumpin toisen kauden alku on yhdistänyt eurooppalaisia maita. Euroopan maiden välillä on kuitenkin havaittavissa vastakkainasettelua ja mantereen sisäistä valtakamppailua. Saksan ja Italian kerrotaan suhtautuvan ”epäileväisesti” Ranskan ja Iso-Britannian yhteistyöhön. Eri maiden valtionjohtojen Washington-vierailuista syntyy diplomaattista eripuraa. Yhtenäistä EU:n ulkopoliittista linjaa Yhdysvaltojen suhteen kaivataan, mutta sen muotoileminen viivästyy.
- 3 Aineistossa edustettujen Euroopan maiden hallitusten sisällä on erimielisyyksiä suhtautumisesta Trumpin hallintoon. Tämä aiheuttaa ongelmia ja hidastaa ulkopoliittisen strategian luomista ja yhtenäisten lausuntojen antamista. Varovaisuus ja mielistely Trumpin suhteen vaikuttaa olleen Saksaa lukuun ottamatta pääasiallinen eurooppalainen lähestymistapa vuoden 2025 ensimmäisten kuukausien aikana.
- 4 Aseistautuminen nähdään laajalti Euroopassa tarpeellisena korvaamaan Yhdysvaltojen todennäköisesti pienenevä roolia Natossa. Eriäviä mielipiteitä kuitenkin on. Aseistautuminen halutaan rahoittaa joustamalla velkamekanismista, joka voidaan nähdä melko poikkeuksellisena EU:n ja EMU:n kontekstissa. Moni ääni toivoo, että eurooppalaiset maat aseistautuvat koordinoidusta yhteishankinnoilla ja yhteensopivuusperiaatteita noudattaen ottamalla yhteistä velkaa yksittäisten kansallisvelkojen sijaan.
- 5 Trumpin hallinnon taustajoukkojen ideologisuus on aineiston perusteella otettu aiempaa vakavampaan tarkasteluun. Postliberaalia (illiberaalisuudeksikin Euroopassa kutsuttu) maailmankuvaa kannattavat kansainväliset liikkeet pyrkivät avoimesti (Project 2025, yms.) korvaamaan kansainvälisiin sopimuksiin perustuvan maailmanjärjestyksen valtioiden kahdenvälisillä sopimuksilla ja kaventamaan vapauden määritelmää vapaudeksi toimia ennalta määrättyssä arvokehityksessä, joka perustuu keskiaikaisiin kristillisiin arvoihin.

Turvallisuuskeskustelun muutos 2024–2025 (tammi-maaliskuu)

Aikajänne lyhentynyt, konsensusta haastetaan 1/2

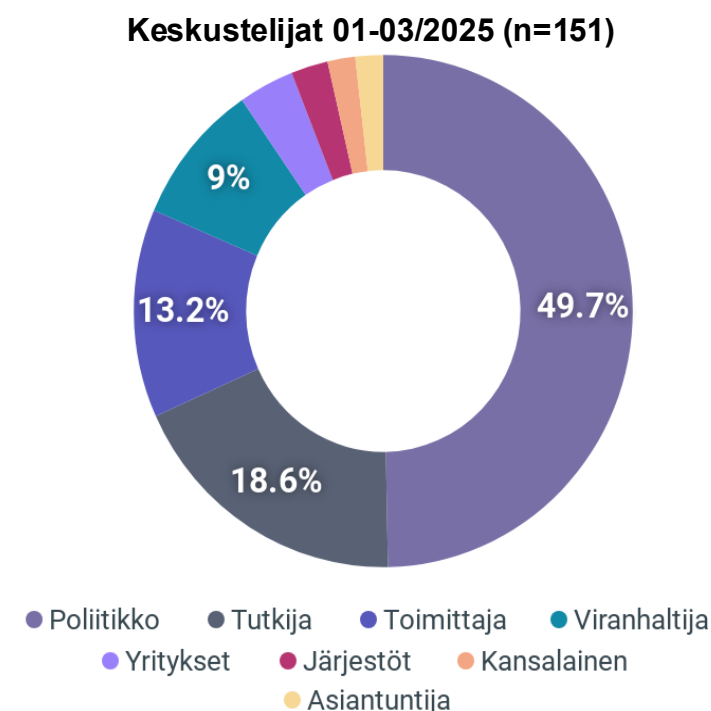
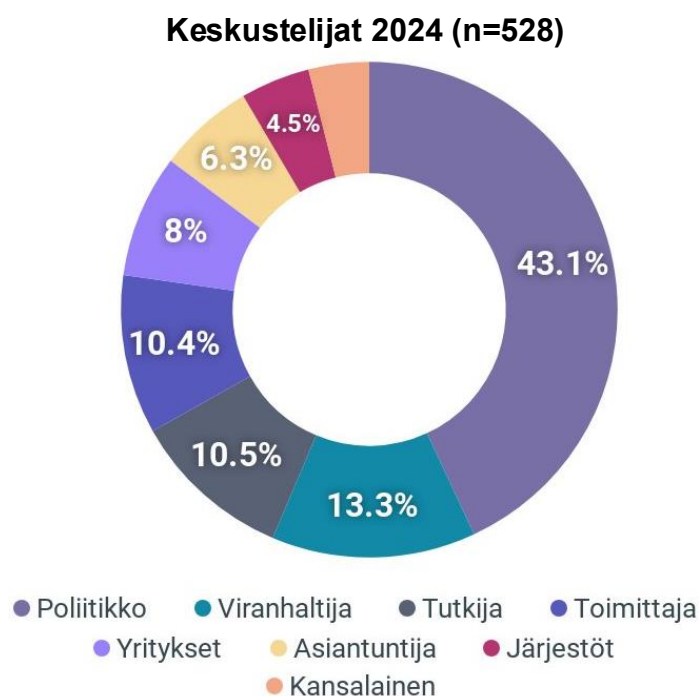
- Trumpin alkukausi vaikuttaa vuoden 2025 aineiston perusteella yhdistäneen EU:n jäsenmaita, varsinkin aseistautumiseen liittyvässä keskustelussa. Luottamus Yhdysvaltojen sitoutumiseen Naton 5. artiklaan on heikentynyt, joskin arviot vaihtelevat EU:n jäsenmaiden valtionjohdon välillä. Ratkaisuja pyritään löytämään vuonna 2025 edelleen **konsensusvetoisesti**, synnyttäen edelleen epäilyjä tehokkaan maanosan laajuisen koordinoitun ratkaisun löytämisestä. Ranskan ja Iso-Britannian johtama 'halukkaiden liittouma' voidaan nähdä irtiottona konsensusvetoisesta päätöksentekoprosessista Euroopassa ja ajatuksesta **moniäänisemmästä** Euroopasta.
- Vuoden 2024 ja 2025 aineistojen erot voi kiteyttää asenteisiin ja odotuksiin Trumpia kohtaan sekä käsiteltyjen skenaarioiden **aikajänteen kaventumiseen** entisestään. Vuonna 2024 Trumpin uudelleenvalinnan todennäköisyyttä pidettiin vuoden alussa vähäisenä kun taas vuoden lopussa uudelleenvalinnan vaikutusta vähäteltiin. Eurooppalainen aseistautumiskeskustelu oli vuonna 2024 isossa roolissa mutta vuoden 2025 ensimmäisten kuukausien aikana aseistautuminen oli turvallisuuskeskustelun keskiössä. EU ei siitä huolimatta edelleen näyttäydy globaalisti merkittävänä turvallisuustoimijana.
- Akuutit kriisit lyhensivät tulevaisuuskatseen aikajännettä vuonna 2024; aikajänne on kaventunut vuonna 2025 entisestään. Tämä näkyy myös eniten keskustelua herättäneessä media-aineistossa mm. turvallisuuteen kytkettyjen ilmasto- ja talousaiheiden puuttumisella alkuvuoden aineistossa.

Aikajänne lyhentynyt, konsensusta haastetaan 2/2

- Vaikka alkuvuodesta 2025 on puhuttu paljon Yhdysvaltojen asettamista tulleista, ne esiintyivät turvallisuutta käsittelevässä aineistossa pitkälti uutisilmoituksina ilman selkeää linkkiä turvallisuusteemaan. Tullien kerrottiin vaikuttavan negatiivisesti eurooppalaiseen teollisuuteen mutta mahdollisia yhteyksiä esim. taloudellisen epävarmuuden aiheuttamaan turvallisuuden tunteen vähenemiseen, kasvavaan työttömyyteen tai huoltoketjujen jatkuvuuteen ei esiintynyt. Tullien kerrotaan aineistossa olevan mahdollisesti Yhdysvaltalainen neuvottelutaktiikka. Tulleihin liittyvä epävarmuus (määrän ja kohteiden jatkuva muutos) voi olla yksi tekijä siihen liittyvien laajempien aiheiden, kuten turvallisuus, käsittelemisen puuttumiselle.
- Vuoden 2025 aineistossa esiintyvää keskustelua uuden geopolittisen maailmanjärjestyksen syntymisestä ei erityisemmin käsitelty vuonna 2024. Tämän voidaan tulkita kertovan sekä Trumpin päätösten aiheuttamasta nopeasta muutoksesta kansainvälisissä suhteissa, että tapahtumien yllättävyydestä mediassa esiintyville asiantuntijoille ja poliitikoille.

Keskustelijat

- Vuoden 2024 aineistoon verrattuna alkuvuodesta 2025 tutkijat näyttävät saaneen suhteessa enemmän tilaa uutisissa. Aineistossa esiintyi sekä ulkopoliitiikan asiantuntijoita ja talous- ja valtiotieteilijöitä.
- Trumpin presidenttikauden alussa on nähty paljon muutoksia politiikan ja diplomatian säännöissä sekä laillisuuden ja sovinnaisuuden rajoissa. Uuden todellisuuden selittämisessä ja sanoittamisessa, sekä Trumpin motiivien tulkinnessa tutkijat ja asiantuntijat ovat saaneet palstatilaa.

TEKOJA TULEVAI- SUUDELLE